

Boekbespreking: De tuinjungle

Erik van der Spek

Goulson, D., 2019. De tuinjungle. – Uitg. Atlas Contact, 304 p. Prijs: paperback € 24,99 exclusief verzendkosten, e-book € 14,99.

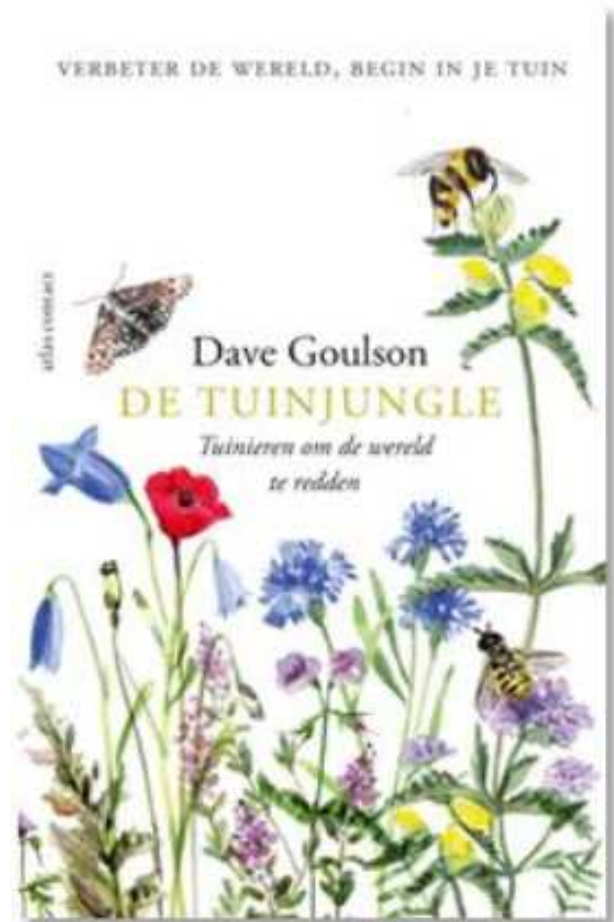
Wanneer je het nieuwste boek van Dave Goulson mag bespreken in HymenaVaria denk je gelijk: ja, leuk. Het boek 'De tuinjungle', met als ondertitel 'Tuinieren om de wereld te redden', is in zijn bekende aanstekelijke stijl geschreven en is een plezier om te lezen. Het onderwerp is van groot ecologisch belang, doordat tuinen (en parken) naast natuurgebieden steeds belangrijker worden voor het overleven van veel soorten insecten, waaronder 'onze' Hymenoptera. Het agrarisch buitengebied is nog steeds in belangrijke mate een ecologische woestijn. Hopelijk wordt het Agrarisch Natuurbeheer mede onder invloed van de beginnende Natuur Inclusieve Landbouw zo succesvol dat, ook al merken we het nu nog niet of nauwelijks, we later kunnen zeggen dat het roer van de supertanker landbouw wel al om is.

Voorlopig is het versterken van de natuurkwaliteit van onze tuinen, inclusief het bevorderen van de ontstening daarvan, belangrijk om de resterende soortenrijkdom in ons land te behouden.

Het boek is geen tuinboek in de traditionele zin, geen handleiding voor aanleg, onderhoud en keuze van plantensoorten. Het geeft wel een beeld hoe natuurlijke processen, als wij ze de ruimte geven, bijdragen aan een gezonde, productieve en soortenrijke tuin. En tussen door krijg je inzicht in de grote soortenrijkdom in de natuur en in de samenhang daartussen.

Elk hoofdstuk begint met een recept met grondstoffen uit eigen tuin. Voor het eerste recept heb je de meeste tijd nodig, het begint met het kweken van een moerbeiboom. Daarna behandelen de hoofdstukken diverse onderwerpen die zowel van belang zijn om de

eigen tuin gezond te maken, als de milieubelasting van ons tuinieren te beperken. Het gebruik van tuinturf in potgrond is slecht en onnodig. Veel tuinplanten uit tuincentra zitten vol gif. Ook de vlooienbanden en -druppels van onze huisdieren zorgen voor gif in de

tuin.

Een hoofdstuk gaat over bijen. Daarin komt zowel het leven van de honingbij aan bod als de bedreiging van de toenemende stadsimkerij voor de wilde bijen. Voor de wilde bijen wordt aandacht besteed aan voedselplanten en nestgelegenheid. Het laatste vanaf hommelmasten en bijenhôtels tot nestgelegenheid voor bodemnestelaars. Al kan de auteur vooral voor het laatste kennelijk nog wel bij Pieter van Breugel in de leer. Het zo snoeien dat er zonder het maken van bijenhôtels nestgelegenheid voor stengelbewoners ontstaat, komt jammer genoeg niet aanbod.

Het boek bevat veel handvatten om met kleine aanpassingen van onze tuin een klein natuurreservaatje te maken, dat samen met andere tuinen een keten van leefgebieden voor veel soorten kan vormen. Onze moestuin kan daarnaast ook een belangrijke voedselbron zijn. Tijdens de wereldoorlogen had men in Groot Brittannië, zonder kunstmest en pesticiden, een oogst van 31 tot 40 ton per hectare per jaar. Vier tot elf keer het gewicht dat bij de moderne landbouw wordt gerealiseerd. Wanneer de ervaringen uit de volkstuinten vertaald zou worden naar de landbouw,

kan de extensieve landbouw heel veel mensen meer voeden en een grote bijdrage leveren aan het herstel van de biodiversiteit.